

KATRÉS NANÉ BAPAK

Katrésnané bapak

(De liefde van een vader)
verteld door S. Nojodipo

Rapporté bapak

(Het rapport van vader)
verteld door L. Poewasak
(voorheen uitgegeven in *Ketèk Karo Baya*)

Instituut voor Taalwetenschap
Paramaribo

Illustraties: Sendy Karijodikromo

Samenstelling en computeradvies: Edward Speyers

Serie leesboekjes in het Surinaams Javaans

Instituut voor Taalwetenschap (SIL)

Postbus 1919 (Andirastraat no. 54)

Paramaribo-Zuid, Suriname

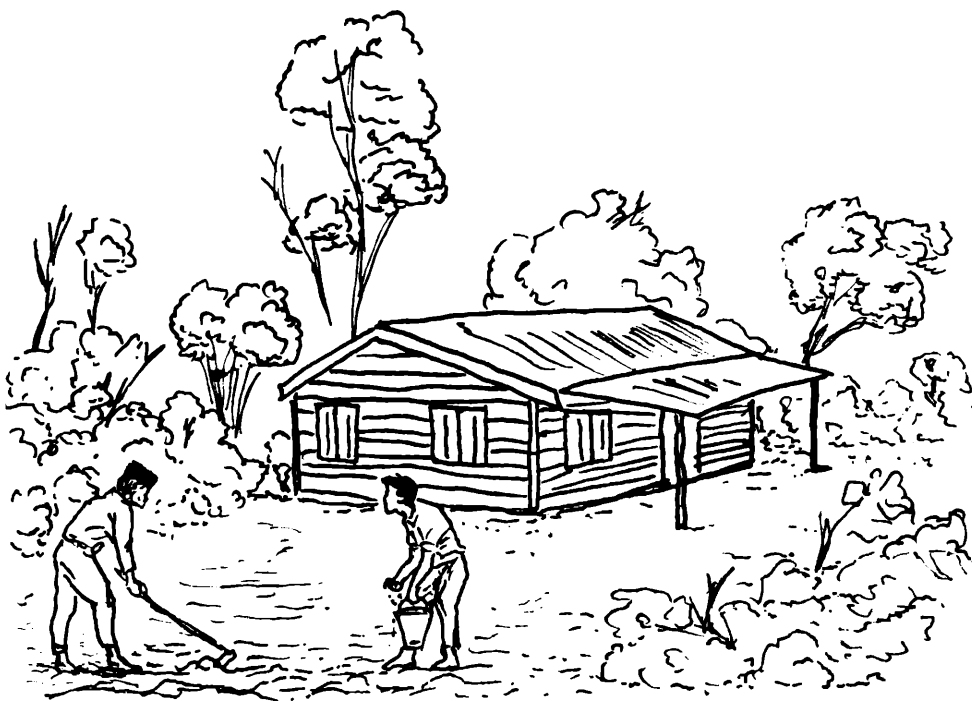
© 1994 Instituut voor Taalwetenschap (SIL)

Alle rechten voorbehouden

M

Printed in Suriname

Katrésnané Bapak

Ing sakwijiné désa ènèng wong jenengé Buwang. Pak Buwang kuwi wis ora nduwé bojo, namung nduwé anak lanang siji jenengé Bagiyo. Bagiyo kuwi sakwijiné botyah sing ngganteng rupané lan pinter sekolahé. Sakwisé nampa diploma Bagiyo terus lunga sangka désa kono budal nang setad arep nggolèk kerjanaan. Ndilalahé Bagiyo terus éntuk kerjanaan sing gedé gajiané lan ora let suwi dèkné

dadi penggedéné wong belasting. Bagiyo saiki dadi wong pangkat, omahé gedé, montoré gedé, nduwé koki lan tukang kebon. Bagiyo terus ngepèk bojo, wong wédok ayu lan gemati.

Wis limalas taun suwéné Bagiyo lih manggon nang setad, dèkné wis lali uripé mauné nang désa. Dèkné blas ora tau niliki wong tuwané, ngabarké apa

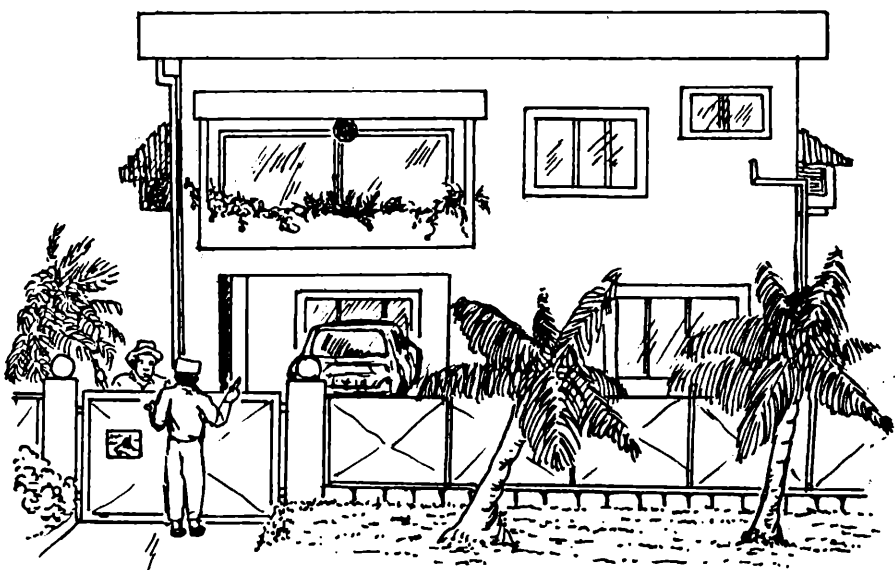
nulisi layang waé ora. Saiki dèkné wis dadi wong sugih, apa senengé bisa keturunan.

Selot suwi Bagiyo terus malih 'sombong klakuané, lali kemlaratané mbiyèn-mbiyèné. Uripé brah-brèh, apa kepénginé kudu keturunan, mergané duwité gampang golèkané.

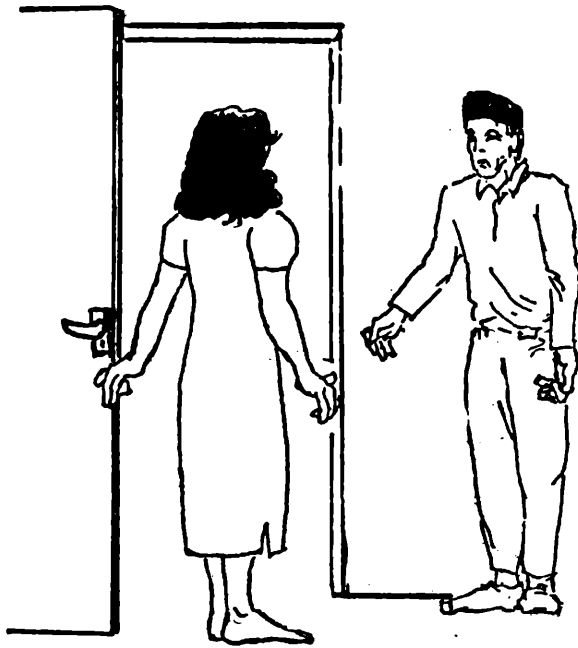
Pak Buwang sing ijik nang désa susah tenan atiné, mergané rumangsa nduwé anak lanang siji, nanging wis pirang-pirang taun ora kepetuk lan blas ora tau éntuk kabar apa-apa. Mulané, sangking kangené, dèkné terus nékad budal nang setad arep nggolèki anaké. Kepéngin ngerti saiki wis dadi apa lan kaya ngapa uripé. Pak Buwang mubeng-mubeng

nang setad karo takon-takon, nanging ora bisa ketemu. Pak Buwang sampèk kesel, wis ora kuwat terus. Arep mulih menèh waé nang désa. Ndilalahé terus kepetuk wong sing kenal karo Bagiyo lan ngerti omahé. Pak Buwang jan bungah mbanget. Saiki dèkné wis nduwé adrèsé terus budal menèh nggolèki omahé anaké. Ora let suwi ketemu. Jenengé Bagiyo ketulis nang lawangé.

Pak Buwang totok-totok . . . terus ènèng wong wédok ayu mbukak lawangé.

“Slamet Pak!”

“O, slamet wuk! Aku nggolèki omahé Bagiyo wuk!”

“Iya iki omahé Bagiyo Pak. Aku iki bojoné Bagiyo Pak! Lah Bapak kuwi sapa ta?”

“O, aku iki bapaké Bagiyo wuk! Aku iki sangka désa mubeng-mubeng nang setad kéné nggolèki anakku, mergané wis pirang-pirang taun aku ora krungu kabar apa-apa sangka anakku. Aku iki dadi wong tuwa sing nduwé anak namung siji kuwi kangené ora karuwan. Kepéngin weruh anakku lanang kaya ngapa saiki!”

“O, iya iki omahé Bagiyo Pak, mbok réné mlebu ta. Bagiyo mengko ndang mulih. Kéné lèrèn karo ngentèni sedilut menèh!”

Lumrahé wong kebonan nèk niliki anaké mbrengkut nggawa pametuné tandurané. Pak Buwang iya nggawa janganan, nggawa téloh lan banah. Saiki dèkné njagong ngentèni Bagiyo karo nyawang njero omahé. Pak Buwang nggumun tenan

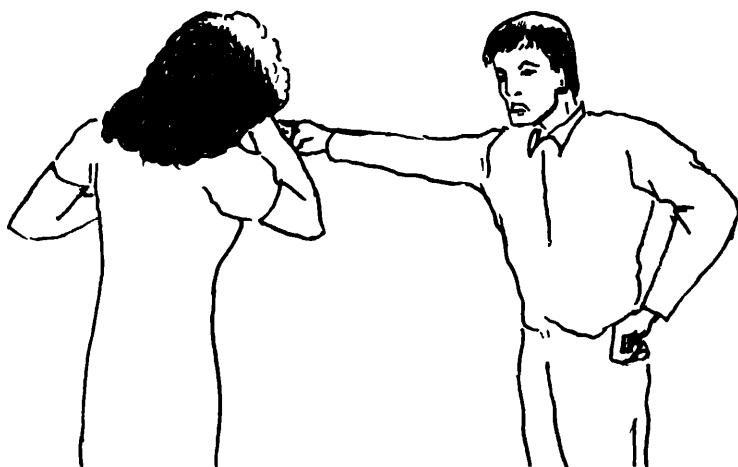
weruh apiké njero omah kono. Mèh ora ngandel nèk kuwi omahé anaké dèkné déwé. Bojoné Bagiyo ijik utek nang pawon arep ngladèni maratuwané. Bar mangan Pak Buwang terus ditataké bèdi kongkon ngglétak-ngglétak ndisik. Sangking keselé Pak Buwang terus bleg turu. Katik kasuré empuk pisan. Nang désa Pak Buwang ora tau turu nang bèdi-kasur, turuné nang ambèn planga dilèmèki klasa. Mulané Pak Buwang iya terus ngimpi.

Pak Buwang ngimpi nèk Bagiyo wis teka. Kadung weruh bapaké terus dirangkul ora wis-wis. Sangking bungahé sampèk pada mbrebes-mili. Nanging nang tengahé impèn kuwi Pak Buwang

terus tangi, krungu ramé-ramé nang njero omah. Enèng wong lanang mbengok-mbengok ngomong: “Iki tegesané sapa kok pating ketyètyèr nang joganku ngéné. Apa ora ènèng asbak? Apa mau ènèng wong alasan teka?”

“Ora, bapakmu déwé teka kepéngin weruh kowé. Wongé saiki ijik ngglétak nang kamar.”

“Sapa bapakku! Aku ora nduwé bapak. Bapakku wis mati kawit mbiyèn! Sapa waé iya gelem ngaku aku anaké, mergané aku saiki wis dadi wong sugih. Endi wongé, aku kepéngin weruh!”

Pak Buwang terus dityeluk karo mantuné: “Pak, réné Pak, Bagiyo wis teka!”

Pak Buwang terus metu, kadung weruh anaké terus bungahé éram-éram, mulané terus dirangkul.

Nanging Bagiyo malah nesu lan ngipatké bapaké ngomong: “Kana lunga! Kana minggat! Aku ora nduwé bapak kaya ngono kuwi, kana lunga!” Bagiyo terus idu nang ngarepé bapaké.

Pak Buwang kagèt mbanget weruh klakuané anaké malih kaya ngono kuwi. Dèkné sampèk ora bisa ngendeg luhé. Mbrèbès mripaté lan nangis ing atiné Pak Buwang terus mlaku mulih. Awaké sawangané kaya ora ènèng balungé kaé, rasané kaya sakah diklumbruké nang lemah.

Kadung maratuwané wis lunga, bojoné Bagiyo terus ngomong karo sing lanang: “Bagiyo, lah kowé kuwi kok kaya ngono klakuanmu. Kuwi lak bapakmu déwé ta! Kok ora mbok tanpa, malah mbok usir ‘kon minggat! Aku uga wis ora kuwat manggon kéné karo kowé. Aku arep lunga!’”

“E, é, kowé arep minggat? Iya kono! Aku ora samar mbok tinggal. Ora bingung aku! Kana lunga pisan! Apa ndarani aku iki mbutuhké kowé? Nèk kowé ora ènèng, uripku malah moro kepénak!”

Bojoné Bagiyo terus lunga nggawa bangkèlané, arep nggolèki omahé Pak Buwang nang désa.

Ora let suwi terus tekan désané. Kadung wis ketemu omahé terus totok-totok: “Kula nuwun!”

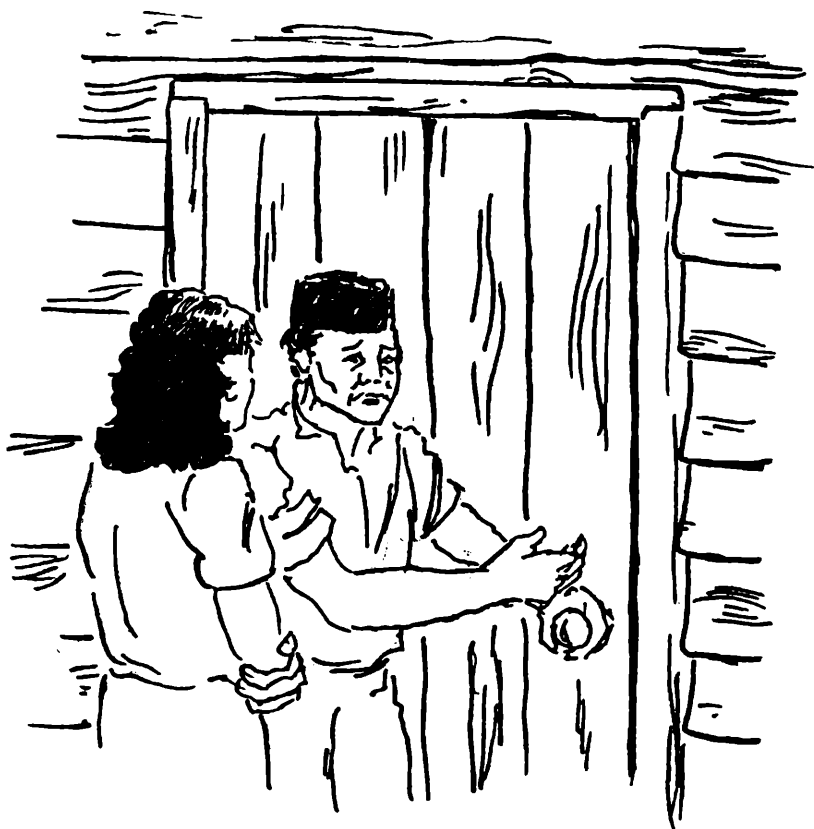
“Mangga! Sapa kuwi?”

“Aku Pak, Jemé, mantumu!”

Pak Buwang terus mbukak lawangé. Kagèt weruh mantuné ngadeg nang ngarepé.

“Lah kok kowé wuk? Enèng apa kowé kok mbréné?”

“Iya Pak, aku melas weruh kowé disiya-siya karo anakmu déwé Pak. Aku wis ora kuwat ngrasaké klakuané Bagiyo. Nèk bapaké déwé dikaya ngonoké lah aku menèh. Salah ora salah aku samben dina diamuk. Pantyèn aku wis pirang-pirang taun digawé kèsèd karo Bagiyo Pak. Aku saiki arep mondok nang nggonmu Pak!”

“Wuk, nèk kowé nduwé omongan kaya ngono marang aku, aku iya bungah. Apa kowé kira-kira bisa krasan manggon nang désa kaya ngéné iki?”

“Iya Pak, aku mbiyèn iya botyah désa Pak. Aku anaké wong ora nduwé lan aku ora lali urip ing désa Pak!”

“Nèk ngono, omah iki iya digawé kaya omahmu déwé waé. Manggana nang kéné sak krasan-krasanmu!”

Saiki Bagiyo nang omah déwé. Dèkné nggagas: “Wah, saiki aku kepénak tenan. Ora usah ngrumati bojo, gajianku malah turah okèh. Saiki wasi aku arep kepriyé waé wis ora ènèng sing ngalang-alangi aku.” Bagiyo ijik énak-énak ngglétak nang bankstel karo nggagas-nggagas kuwi mau, kok terus ènèng totok-totok nang lawang.

“Klop-klop!”

“Sapa kuwi!”

“Sekaut!”

Lawangé terus dibukak. Bagiyo kagèt weruh sekaut karo militèr ngadeg nang ngarepé.

Sekauté terus takon: “Apa kowé mas Bagiyo?”

“Iya, iya aku iki! Enèng apa ta?”

“Kowé kudu mèlu aku nang sekautan lan sembarang-mbarangmu kudu mbok tinggal kabèh, kowé ora éntuk nggawa apa-apa blas. Kowé mangan duwité negara sampèk pirang-pirang atus èwu. Lah iki layangé, diwatya déwé!”

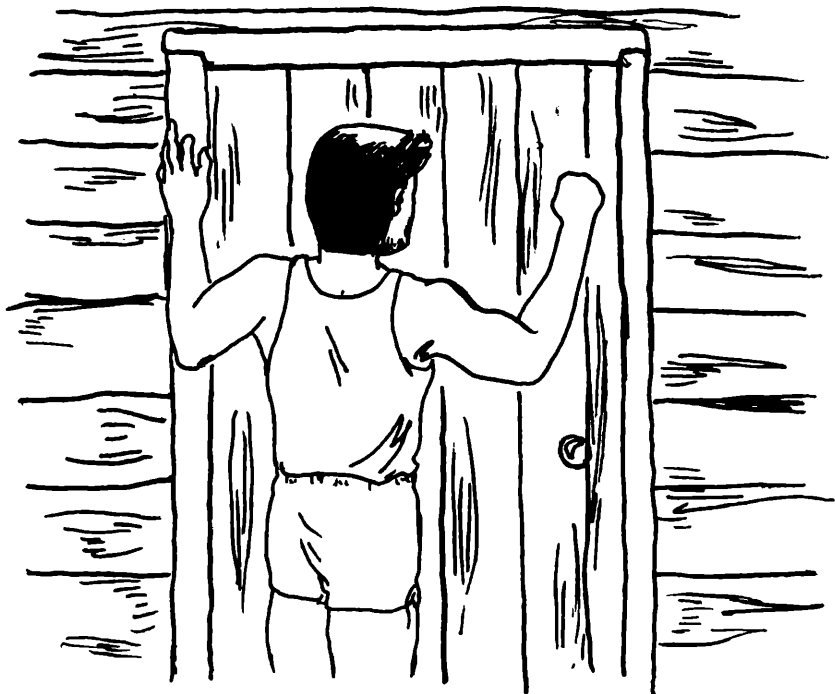
Bagiyo mbukak layangé terus diwatya. Bar matya dèkné terus njagong tenger-tenger.

Sekauté terus ngomong: “Hayuk ndang gelis, mergané omahé arep tak tutup lan bakal dijaga militèr awan-bengi, tekané ènèng sing nuku!”

Ing wayah tengah wengi kira-kira let setaun Pak Buwang krungu totok-totok nang lawang.

“Sapa kuwi?”

“Aku Pak, bukaké lawangé ta!”

Pak Buwang nggagas: “Sapa perlu karo aku ing tengah wengi ngéné iki?”

“Pak, lawangé dibukak ta! Aku Bagiyo, anakmu!”

“Bagiyo? Mosok tenan?”

“Iya Pak!”

Pak Buwang ora patèka ngandel, nanging lawangé terus dibukak.

“Mosok kowé kuwi Bagiyo? Lah kok namung nganggo katok tyekak karo kaos kotang? Aku ora ngandel nèk kowé kuwi Bagiyo, anakku sing sugih.”

“Iya Pak, iya aku iki anakmu sing sugih, nanging saiki dadi wong mlarat menèh. Omahku lan sak

sembarangé dijabel karo negara Pak, jalaran aku mangan duwité negara sampèk pirang-pirang atus èwu. Aku wis disetrap setaun Pak. Aku saiki ora nduwé panggonan lan blas ora nduwé apa-apa Pak. Kantya-kantya uga ora ènèng sing gelem kanggonan aku Pak, pada isin nulungi aku, mergané aku wong nyolong. Pak, aku rumangsa nduwé salah gedé tenan marang kowé Pak. Aku mbok dingapura Pak!”

“Anakku, senajana kowé ora nduwé banda lan kowé saiki ditinggal karo kantyamu kabèh, kowé ijik

nduwé bapak, nduwé bojo lan nduwé omah iki, nék kowé trima manggon nang gubuk waé. Saiki hayuk pada molai menèh pumpung ijik dikèki slamet lan waras karo Sing Kwasa. Sing wis kliwat aja ditolèh menèh, hayuk pada nyambutgawé nggolèk sandang-pangan karo trima.”

Bagiyo terus ngomong karo bojoné: “Jem, aku uga njaluk ngapura karo kowé. Apa kowé gelem nampa aku menèh?”

Jemé ora semaur apa-apa, malah terus ngrangkul sing lanang ora wis-wis.

Bagiyo saiki dadi wong désa menèh sing trima nyambutgawé nang kebon. Karo bojoné dèkné iya gemati, karo bapaké iya ngajèni lan karo kantya lan tangga iya bisa rukun bebarengen.

S. Nojodipo

Rapporté Bapak

Tèngelèng . . . tèngelèng!

Bèlé sekolahan muni. Dina iku dina sekolahan
sing kèri déwé ing taun kuwi.

Botyah-botyah pada gemrudug metu sangka
klas-klasé, arep mulih.

Okèh sing pada bungah, nanging uga ènèng sing pada sedi, mergané éntuk rapport lan pada ngerti over apa ora.

Paidjo mbarang mlaku mulih; dèkné omahé ora adoh karo sekolahané. Dongé dèkné tekan omah, maké isik isah-isah nang pawon.

“Dag Mak!”

“Dag Lik, lah kok wis mulih yaéné?”

“Wis éntuk vakansi ta Mak. Mau njikuk rapport.”

“O ya nding, kok lali aku. Lah endi rapporté Lik?”

Paidjo terus njikuk rapporté sangka tasé, terus diulungké maké.

Maké ndelok karo mèsèm terus ngomong:
“Waduh, over kowé Lik. Aku bungah mbanget. Mengko nèk Paké mulih mesti mèlu bungah mbarang. Suk minggu ngarep, nèk Paké gajiha, tak tukoké katok, klambi karo sepatu anyar ya? Aku bungah kowé temen lih sekolah, ora kaya bapakmu mbiyèn.”

Paidjo terus takon: “Lah Paké mbiyèn kepriyé ta Mak?”

Maké terus ndongèng: “Bapakmu kuwi mbiyèn sembrana mbanget. Wayahé éntuk rapport ngéné iki,

dèkné ngapusi Mbahé. Rapporté Paké abwang kabèh. Lah sangking wediné karo Mbahé, tulisané sing abang-abang iku digawé biru, bèn ketoké pakmu over waé. Nanging let rong dina Mbahé ndilalahé kepetuk mèsteré nang dalan, terus diomongi karo mèsteré nèk bapakmu ora over.”

“Lah terus kepriyé Mak karo Paké?”

“Bapakmu diamuk karo Mbahé, diswabeti lan disetrap ora éntuk nang endi-endi. Suwéné vakansi dèkné dikongkon nyambutgawé, kudu babat kebon.”

“Lah kowé kok ngerti Mak?”

“Mbiyèn aku iki tanggané bapakmu ta, mulané aku ngerti!”

“Lah rapporté Paké terus dikapaké?”

“Mbahé terus nang nggoné mèsteré njaluk rapport liyané. Sing lawas kena dityekel.”

Sakwisé Maké rampung lih isah-isah terus ngomong: “Lik, aku arep niliki Bik Ngatijem, aku krungu jaréné dèkné lara. Mengko nèk Paké mulih diomongi, kon marani aku ya?”

“Jam pira Mak?”

“Ya nèk Paké wis lèrèn.”

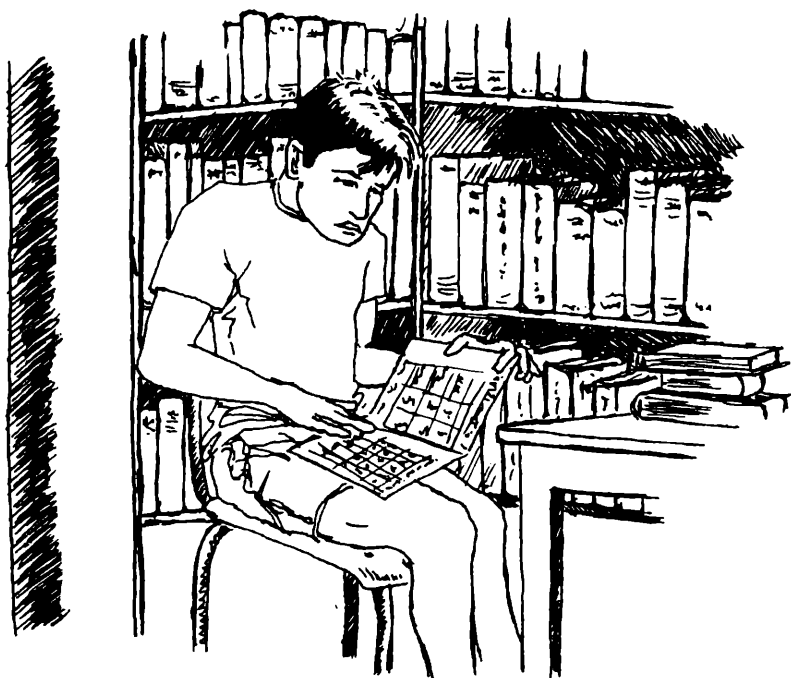
Maké terus lunga, Paidjo saiki nang omah déwé. Bar mangan dèkné terus nata buku-buku sekolahan nang wadah buku ing gedèg. Dèkné kok terus weruh fotoalbum, wadah potrèk, sing kétok lawas mbanget. Terus dijikuk lan didelok.

Potrèk-potrèké kabèh lawas, wèké jaman mbiyèn.

Sakbaré ndelok potrèk-potrèké, Paidjo neruské sing nata buku-buku.

Ora let suwi dèkné kok nemu rapport nylempit tyampur buku-buku, terus dijikuk.

Dèkné weruh nèk kuwi rapporté Paké. Rapporté jan èlèk mbanget, sasaté kabèh abang.

Bar ndelok rapporté terus didèkèk nang méja, jèjèr karo rapporté dèkné déwé. Paidjo terus nata buku-buku mau menèh.

Ora let suwi Paké teka.

“Dag Lik, Maké nang endi?”

“Dag Pak, Maké niliki Bik Ngatijem, jaréné dèkné lara. Maké ngomong mengko kowé, kon marani.”

“Lah kepriyé mau lih sekolah? Entuk rapport?”

“Ya Pak, lah iku nang méja rapporté.”

Paké ora ndelok-ndelok ndisik, mulané terus klèru njikuk rapporté dèkné déwé. Kadung weruh abang-abangé terus nesu. Paidjo digentak-gentak sampèk mengkeret.

Karo ndredeg Paidjo terus ngomong: “Pak, sing mbok delok kuwi dukuk rapportku, nanging rapportmu déwé.”

“Rapportku?”

“Ya Pak! Didelok sing apik ta; rapportku sing nang méja iku! Aku mau nemu rapportmu terus ta sèlèké nang méja.”

Paké saiki weruh tenan nèk sing dityekel kuwi rapporté dèkné déwé, mulané terus rumungsa isin. Dèkné terus ndelok rapporté Paidjo.

Bungah weruh nèk rapporté anaké apik. Paké terus mèmsem, ngrumangsani klèruné, terus njaluk ngapura.

Bar mangan lan lèrèn sedilut, Paké terus ngejèk Paidjo marani Maké.

Paidjo bungahé éram-éram, ngerti nèk mengko bakal ditukoké énak-énakan karo wong tuwané.

L. Poewasak

De liefde van een vader

In een dorp woonde eens een man, zijn naam was pak Buwang. Hij had geen vrouw meer, slechts één zoon, Bagiyo genaamd. Bagiyo was een leuk uitziende, pientere jongen. Nadat hij de school had afgemaakt verhuisde hij naar de stad, op zoek naar een baan. Hij had geluk. Hij vond er [e]en die goed betaalde. Na verloop van tijd werd hij benoemd tot hoofd van de belastingen. Bagiyo behoorde nu tot de groep van de welgestelden. Hij had een groot huis, een grote auto en hij nam ook een kok en een tuinman in dienst. Later trouwde hij met een mooie, lieve vrouw.

Bagiyo woonde nu reeds vijftien jaar in de stad, het dorpsleven was hij al lang vergeten. Hij had zijn vader nooit bezocht, niet eens geschreven of naar hem geïnformeerd. Omdat hij rijk was, kon hij zich van alles veroorloven. Bagiyo werd een hoogmoedig mens, hij vergat de omstandigheden waarin hij vroeger leefde. Hij leidde een verkwistend leven, alles wat zijn hart begeerde moest vervuld worden want, het geld verdiende hij gemakkelijk.

Pak Buwang, die nog steeds in het dorp woonde, had veel verdriet omdat, hij zijn enige zoon in geen tijden gezien had. Hij had ook niets van hem gehoord. Daarom besloot pak Buwang, maar naar de stad te gaan en zijn zoon te zoeken. Hij wilde graag weten wat er nu van hem geworden was. Hij liep overal in de stad en vroeg hier en daar naar het adres van zijn zoon maar, hij kon het niet vinden. Pak Buwang was moe

geworden en hij kon niet meer verder. Hij was van plan om maar terug te gaan naar het dorp. Toevallig ontmoette hij iemand die Bagiyo kende en wist waar hij woonde. Wat was pak Buwang blij. Toen hij het adres had ging hij weer op zoek. Niet lang daarna vond hij het. Pak Buwang klopte aan de deur . . . een mooie vrouw maakte de deur open.

“Dag meneer!”

“O, dag mevrouw! Ik zoek naar het huis van Bagiyo!”

“Hier is het, meneer! Ik ben zijn vrouw. Maar wie bent u, meneer?”

“O, ik ben de vader van Bagiyo. Ik ben van het dorp in de stad gekomen op zoek naar mijn zoon want, ik heb jaren niets van hem gehoord. Als een vader die maar [e]en kind heeft, verlang ik erg naar hem. Ik wil graag zien wat er van hem is geworden!”

“Dit is het huis van Bagiyo, vader. Komt u maar binnen. Bagiyo zal spoedig thuis komen. Rust u maar uit terwijl, u even wacht.”

Het is een gewoonte van dorpelingen om wat van hun kostgrond mee te nemen wanneer, ze bij hun kinderen op bezoek gaan. Zo bracht pak Buwang ook groente, cassave en bananen. Terwijl hij zat te wachten op Bagiyo bekeek hij het interieur van het huis. Pak Buwang was zeer verbaasd zoveel moois in huis te zien. Hij kon haast niet geloven dat dit huis van zijn eigen zoon was. Bagiyo's vrouw was druk bezig in de keuken om wat klaar te maken voor haar schoonvader. Nadat pak Buwang gegeten had werd er een bed voor hem opgemaakt waar hij kon liggen om wat uit te rusten.

Omdat hij zo moe was viel pak Buwang direkt in slaap. Trouwens het matras was ook zo zacht. In het dorp had pak Buwang nooit op een bed met matras geslapen, slechts op een houten bed met een tapijt erover. Het was te begrijpen dat pak Buwang begon te dromen. Hij droomde dat Bagiyo thuis kwam. Toen hij zijn vader zag omhelsde hij hem innig, hij kon zijn vader maar niet loslaten. Van vreugde kregen beiden tranen in hun ogen. Maar midden in de droom werd pak Buwang wakker door lawaai in huis. Hij hoorde een mannenstem schreeuwen: "Van wie zijn deze sigarettenpeukjes die zo verspreid op mijn vloer liggen? Is er geen asbak? Is er iemand uit het bos hier geweest?"

"Nee, je eigen vader is gekomen omdat, hij je zo graag wil zien. Hij ligt nu in de kamer."

"Wie is mijn vader! Ik heb geen vader. Mijn vader is al lang gestorven. Natuurlijk, iedereen wil mij als zoon hebben, nu ik rijk ben. Waar is hij, ik wil hem zien."

Pak Buwang werd door zijn schoondochter geroepen: "Vader, Bagiyo is al thuis, u kunt komen!"

Pak Buwang kwam uit de kamer. Wat was hij blij toen hij zijn zoon zag en omhelsde hem. Maar Bagiyo werd juist boos. Hij duwde zijn vader van zich af en zei: "Ga weg! Ik heb geen vader die er zo uitziet, ga weg!"

Bagiyo spuwde vlak voor zijn vader. Pak Buwang was erg geschrokken toen hij dat veranderde gedrag van zijn zoon zag. Hij kon zijn tranen niet bedwingen. Met tranen in de ogen en met een verdrietig hart, verliet hij het huis van zijn zoon. Hij voelde zich gebroken, alsof hij als een oude lap geworpen was. Toen haar

schoonvader was weggegaan zei Bagiyo's vrouw tegen haar man: "Bagiyo, hoe kan je zoiets doen. Dat is toch je eigen vader. Inplaats dat je hem accepteerd, heb je hem weggejaagd. Ook ik kan het niet meer langer uithouden hier. Ik ga ook weg!"

"O ja, wil je weggaan? Ga je gang maar! Ik vind het niet erg als je mij verlaat. Denk maar niet dat ik me daar druk over maak! Ga nu meteen weg! Denk je dat ik afhankelijk van je bent? Als je er niet bent, zal mijn leven des te makkelijker worden."

Bagiyo's vrouw is toen met haar bezit weggegaan, om haar schoonvader in de dessa op te zoeken. Niet lang daarna kwam zij in de dessa aan. Toen zij zijn huis vond, klopte zij aan de deur: "Klop-klop."

"Ja, wie is het?"

"Ik ben het vader, Jeme, uw schoondochter!"

Pak Buwang deed de deur open. Hij schrok toen hij zijn schoondochter voor zich zag staan.

"Ben jij het? Waarom ben je hier naar toe gekomen?"

"Ja vader, toen ik zag hoe slecht u werd behandeld door uw eigen zoon, kreeg ik medelijden met u. Ook ik kan het niet langer bij hem uithouden vanwege, zijn slechte karakter. Als hij in staat is geweest zijn eigen vader zo te behandelen, wie ben ik dan. Wat ik ook doe hij gaat elke dag tekeer tegen mij. Het is al jaren zo dat hij mij gebruikt als voetveeg. Ik heb besloten om bij u te komen inwonen vader!" "Lieve kind, ik ben blij dat je mij dat heb verteld. Denk je wel dat je thuis zal kunnen voelen in een dorp als dit."

“Ja vader, ik ben ook opgegroeid in de dessa. Ik ben een kind van arme ouders en het leven in de dessa ben ik nooit vergeten.”

“Als het zo is dan mag je dit huis beschouwen als het jouwe. Je mag hier blijven wonen zolang als je wilt!”

Bagiyo woont nu alleen in huis. Hij zei bij zich zelf: “Hè nu voel ik me echt prettig. Ik hoef niet meer voor een vrouw te zorgen en bovendien blijf er veel over van mijn salaris. Wat ik nu ook wil ondernemen er is niemand die mij kan tegen houden.”

Bagiyo lag lekker lui in zijn stoel en dacht aan al die dingen toen, er aan de deur werd geklopt.

“Klop-klop!”

“Wie is daar!”

“Politie!”

Hij deed de deur open. Bagiyo schrok toen hij een politieagent en een militair voor zich zag staan.

De politieagent vroeg: “Bent u meneer Bagiyo?”

“Ja, dat ben ik! Wat is er aan de hand?”

“U moet met ons meekomen naar het bureau en u moet alles achterlaten. U hebt geld van het land verduisterd bij enkele honderdduizenden. Hier is het briefje, leest het maar zelf!”

Bagiyo deed de enveloppe open en las het briefje. Toen hij het briefje gelezen had, ging hij zitten en staarde voor zich uit.

De politieagent zei toen: “Kom schiet op, wij moeten dit huis afsluiten en het zal dag en nacht bewaakt worden door militairen.”

Midden in de nacht ongeveer een jaar later hoorde pak Buwang geklopt aan de deur.

"Wie is daar?"

"Ik ben het vader, doe de deur toch open!"

Pak Buwang dacht: "Wie heeft mij op dit uur nodig?"

"Vader, doe de deur toch open! Ik ben Bagiyo, uw zoon!"

"Bagiyo? Echt waar?"

"Ja, vader!"

Pak Buwang kon het bijna niet geloven maar hij deed de deur open.

"Ben jij het echt Bagiyo? Waarom heb je slechts een korte broek en een borststrok aan? Ik kan niet geloven dat je Bagiyo bent, mijn rijke zoon".

"Ja vader, ik ben inderdaad uw zoon die rijk was maar, nu ben ik weer arm geworden. Mijn huis en mijn bezittingen zijn in beslag genomen door de politie, de reden is dat ik geld van het land heb verduisterd bij enkele honderdduizenden. Ik heb een jaar in de gevangenis gezeten, vader. Ik heb nu geen huis en andere bezittingen meer. Mijn vrienden willen mij geen onderdak geven. Zij schamen zich om mij te helpen omdat ik een dief ben. Vader, ik erken dat ik een grote fout heb begaan tegenover u. Vergeef mij alstublieft!"

"Mijn zoon, al heb je geen bezittingen en jij nu door al je vrienden bent verlaten, jij hebt nog een vader, een vrouw en dit huis, als je tevreden bent in een hut te wonen. Laten wij opnieuw beginnen, nu de almachtige nog zijn zegen en een goede gezondheid aan ons geeft. Laten wij niet meer omkijken naar hetgeen achter ons

ligt, maar laten wij in vrede werken voor ons levensonderhoud."

Bagiyo zei toen aan zijn vrouw: "Jem, ook aan jou wil ik vergeving vragen, wil je mij nog accepteren?"

Jeme gaf geen antwoord, maar inplaats daarvan, omhelsde zij haar man innig.

Bagiyo is nu weer iemand van de dessa geworden, die in vrede werkt op zijn kostgrondje. Tegenover zijn vrouw is hij erg lief, voor zijn vader had hij eerbied en met zijn vrienden en buren leefde hij in vrede.

Het rapport van vader

Tingeling . . . tingeling!

De bel wordt voor de laatste keer in het schooljaar geluid. De kinderen komen allemaal tegelijk uit de klassen om naar huis te gaan. Veel van hen zijn blij, maar er zijn er ook die verdrietig en bang zijn. Want op die dag hebben ze hun rapporten gekregen, ze weten nu of ze over zijn of niet.

Paidjo loopt ook naar huis, hij woont niet ver van de school.

Als hij thuis komt, is zijn moeder bezig vaat te wassen in de keuken.

“Dag Ma.”

“Dag jongen, je bent vroeg vandaag.”

“We hebben nu toch vakantie, Ma. Ik heb vandaag m’n rapport gehad.”

“O ja, dat was ik vergeten. Waar is het?”

Paidjo nam zijn rapport uit zijn tas en gaf het aan moeder. Moeder bekeek het en glimlachte.

Ze zei: “Jongen, ik ben erg blij dat je over bent. Je vader gaat ook blij zijn als hij straks thuis komt. Volgende week als papa geld heeft ontvangen, ga ik nieuwe kleren en schoenen voor je kopen. Ik ben blij dat jij je best hebt gedaan op school en niet bent zoals je vader vroeger was.”

Paidjo vroeg: “Hoe was papa vroeger dan, Ma?”
Toen vertelde moeder: “Je vader was een ondeugende jongen. Toen hij eens zijn rapport kreeg, loog hij tegen opa. Je vaders rapport was slecht. En omdat hij bang

was voor opa, had hij zijn rode cijfers veranderd, zodat opa zou denken dat hij over was. Maar, na twee dagen ontmoette opa toevallig de meester van je vader op straat. Die zei toen dat hij helemaal niet over was."

"Wat gebeurde er verder met papa, Ma?"

"Opa ging tekeer tegen je vader, hij kreeg een pak slaag en voor straf mocht hij nergens gaan. De hele vakantie moest hij op de kostgrond gaan werken."

"Hoe weet u dit alles, Ma?"

"Vroeger waren je vader en ik burens, daarom weet ik alles."

"En wat hebben ze met het rapport van papa gedaan?"

"Oma was naar de meester gegaan en vroeg om een nieuw rapport. Het oude mocht ze houden."

Toen mama klaar was met de vaat zei ze: "Zo, ik ga nu tante Ngatijem bezoeken, want ik heb gehoord dat ze ziek is. Straks als papa thuiskomt, zeg hem dan dat hij me moet komen halen."

"Hoe laat, Ma?"

"Nou, als papa een beetje heeft uitgerust, dan kan hij komen."

Nu was Paidjo alleen thuis. Hij ging eerst wat eten en daarna regelde hij zijn schoolboeken op het boekenrek aan de wand. Terwijl hij daarmee bezig was, zag hij een heel oud fotoalbum. Hij nam het en bekeek het. De foto's waren van vroeger. Toen hij het album bekeken had, regelde hij de boeken verder.

Niet lang daarna vond Paidjo een rapport tussen de boeken. Hij bekeek het. Hij zag dat het zijn vaders

rapport was. Het was heel slecht, alleen maar rode cijfers.

Nadat hij het had bekeken, legde hij het op tafel naast het zijne. Zo ging hij verder met het regelen van zijn boeken.

Niet lang daarna kwam zijn vader thuis.

“Dag jongen, waar is Mama?”

“Dag Pa, Mama is tante Ngatijem gaan bezoeken, want ze hoorde dat ze ziek was. Ma zei dat je haar straks moet gaan halen.”

“Hoe was het op school? Heb je je rapport gehad?”

“Ja Pa, kijk maar, het ligt op tafel.”

Zonder eerst goed te kijken, nam Vader zijn eigen rapport. Hij werd woest kwaad toen hij al die rode cijfers zag! Hij schreeuwde tegen Paidjo.

Die werd zo bang dat hij ineenkromp.

Met een heel benauwd stemmetje zei hij: “Dat rapport is niet van mij maar van u.”

“Mijn rapport?”

“Ja Pa! Kijk maar goed. Mijn rapport ligt daar op tafel. Uw rapport heb ik zonet gevonden en ik heb het op tafel gelegd naast het mijne.”

Vader zag toen dat het echt zijn rapport was, dat hij vasthield. Hij voelde zich schuldig. Hij bekeek het rapport van Paidjo en was blij dat het goed was.

Vader glimlachte en zei dat hij fout was en vroeg Paidjo om hem te vergeven.

Nadat Vader had gegeten en een beetje had uitgerust, nam hij Paidjo mee om moeder op te halen.

Paidjo was erg blij, want hij wist dat zijn ouders hem zouden trakteren.